

Szkolenie pn. „Komunikacja interkulturowa i problemy adaptacji cudzoziemców do nowych warunków edukacyjnych” realizowane dla kadry akademickiej Uczelni

Cele szkolenia

Warsztaty na temat komunikacji interkulturowej oraz adaptacji cudzoziemców do nowych warunków edukacyjnych i integracji z nowym środowiskiem. Umiędzynarodowienie środowiska uniwersytetu oznacza wyjazdy zagraniczne studentów i kadry, ale również przyjmowanie do polskiego środowiska edukacyjnego osób z doświadczeniem migracyjnym. Wielu wykładowców prowadzi zajęcia w grupach mieszanych (wielonarodowych, wieloetnicznych i wielojęzycznych), w których nie tylko język, ale też uwarunkowania osobnicze wynikłe ze zmiany środowiska mogą stanowić barierę w zdobywaniu wiedzy. Celem szkolenia jest zatem wzmocnienie kompetencji interkulturowych, nabywanie umiejętności i wiedzy z dziedziny komunikacji międzykulturowej i porozumiewania z osobami z innych kręgów językowych, etnicznych i kulturowych, rozumienia i akceptacji różnic kulturowych.

Efekty kształcenia i korzyści dla uczestnika

- podniesienie umiejętności reagowania w sytuacji dydaktyki w środowisku wielokulturowym,
- zdobycie wiedzy na temat znaczenia komunikacji interkulturowej w procesie dydaktycznym,
- zdobycie umiejętności praktycznych skutkujących podniesieniem jakości kształcenia na UŚ,
- nabycie umiejętności dostrzegania zachowań wynikających z różnic kulturowych,
- zrozumienie inności w obszarze kształcenia.

Forma realizacji

Szkolenie dla 10-osobowej grupy realizowane w formie warsztatów wspartych mini wykładem (8h). Zajęcia będą miały charakter hybrydowy: każda z jego części będzie się rozpoczynała wykładem z prezentacją multimedialną, dalej nastąpi fragment warsztatowy, który będzie opisem i omówieniem studium przypadku. Słuchacze zostaną zaproszeni do dyskusji i opowieści o swoich własnych spostrzeżeniach i przeżyciach. Zajęcia zakończą się wspólnym tworzeniem wytycznych dla wykładowców grup wielonarodowych i wielokulturowych.

Obędą się w budynku Wydziału Humanistycznego przy ul. Uniwersyteckiej 4 w Katowicach, sala A/0.15.

Program szkolenia

1. Podstawowe rozumienie pojęcia „komunikacja międzykulturowa”

komunikacja międzykulturowa zachodzi zawsze wtedy, kiedy uczestnikami spotkania komunikacyjnego są reprezentanci różnych kultur

2. Zakres zjawisk, jakie bada dyscyplina naukowa „komunikacja międzykulturowa”

a) procesy porozumiewania się pomiędzy uczestnikami komunikacji będącymi reprezentantami różnych kultur (odmiana komunikacji interpersonalnej)

b) sytuacje adaptacji przedstawicieli danej kultury w środowisku innokulturowym (odmiana komunikowania społecznego)

3. Elementy komunikowania międzykulturowego jako przedmiot opisu

a) język

b) kody pozawerbalne

c) wiedza uczestników procesu komunikowania o sobie (obrazy świata i stereotypy)

4. Sytuacje komunikacyjne (pytanie o drogę, rozmowy prywatne, negocjacje, rozmowa dyplomatyczna) jako elementy różnicujące użycie języka i kodów pozawerbalnych, dominująca rola form prezentacji uczestników, powitań i pożegnań (grzeczność i honoryfikatywność)

5. Przykładowe sytuacje

a) budowanie wiedzy o reprezentantach kultur wysokiego kontekstu (opis cech charakterystycznych na poziomach procesu komunikowania)

b) budowanie wiedzy o reprezentancie kultury lokalnej (narodowej); opis cech charakterystycznych na poziomach procesu komunikowania

Kultury wysokiego kontekstu

– Grupy społeczne o charakterze statycznym, tradycyjnym, niechętnie zmianom.

– Społeczeństwa o strukturze zhierarchizowanej, konserwatywny model życia społecznego.

– Wyznawane wartości – grupowe: zgoda, harmonia, poszukiwanie konsensusu; w stosunkach interpersonalnych: empatia, wczuwanie się w sytuację partnera.

– Większa część informacji przekazu zawarta w kodzie pozawerbalnym i w katalogu zasad, ról i wartości.

– Styl pośredni, afektywny, zorientowany na odbiorcę – pozwala wybierać znaczenia z tych, jakie dopuszcza nadawca.

– Istotne elementy interakcji: status i role społeczne, wygląd, strój, język gestów, dystans, kontakt wzrokowy.

Przykładowe: kultury Dalekiego Wschodu: honoryfikatywność wpisana w system; grzeczność: rozbudowane formy modalne związane z wyrażaniem aktów illokucyjnych (prośby); grzeczność i honoryfikatywność w kodzie pozawerbalnym: ukłon (powitanie kontrolera w szinkansenie, szacunek przy poznawaniu); przewaga gestu i interpretacji: bez emocji, ekspresji i jednoznaczności: rola milczenia (kapcie); hai w konwersacji; rola uśmiechu = ukrycie złości itp.

6. Stereotyp jako niezbywalny element w komunikacji międzyludzkiej (też: międzykulturowej); stereotyp w znaczeniu potocznym i w refleksji naukowej: rozumienie potoczne: wartościowanie,

negatywny aspekt wartościowania, stereotypowe postrzeganie grup ludzkich; stereotypy utrwalone w języku – język jako źródło i sposób przechowywania i utrwalania stereotypów; stereotypy narodowościowe w języku i w kulturze.

7. Nabywanie kompetencji rozumienia inności i zobiektywizowania oceny człowieka wbrew wiedzy o owej inności.

Informacje o trenerach realizujących szkolenie

- **Prof. dr hab. Jolanta Tambor** – dyrektorka Szkoły Języka i Kultury Polskiej, pełnomocniczka Rektora UŚ i Dziekana Wydziału Humanistycznego ds. studentów zagranicznych, wieloletnia koordynatorka programu Erasmus, profesorka wizytująca na Uniwersytecie w Toronto i Uniwersytecie Alberty (Kanada), Państwowym Uniwersytecie Białoruskim w Mińsku (Białoruś), Pekińskim Uniwersytecie Języków Obcych w Pekinie (Chiny); wykłady gościnne na kilkudziesięciu uniwersytetach zagranicznych, współtwórczyni i przez pewien czas wicedyrektorka kierunku „międzynarodowe studia polskie”, koordynatorka specjalności regionalnych na tych studiach.
- **Dr Chang Il You** – absolwent międzynarodowych studiów polskich UŚ, doktorat na temat porównania etykiety grzecznościowej polskiej i koreańskiej, koordynator specjalności tłumaczeniowej koreańskiej na filologii angielskiej UŚ, Asystent Konsularny dla Górnego Śląska w Ambasadzie Republiki Korei w Warszawie, regularne coroczne wykłady i seminaria w ramach cyklu „Językowe i kulturowe obrazy świata” w Akademii Dyplomacji Uniwersytetu Śląskiego, seminaria i warsztaty dla Międzywydziałowego Koła Naukowego Kultury i Prawa Azji.
- **Dr Agnieszka Tambor** – ukończyła kulturoznawstwo ze specjalizacją filmoznawczą; współpracuje ze Szkołą Języka i Kultury Polskiej UŚ, przybliżając cudzoziemcom różne aspekty kultury polskiej przede wszystkim na bazie materiałów filmowych, zajęcia z analizy tekstów kultury i realioznawstwa, seminaria z zakresu kultury na Uniwersytecie im. Iwana Franki we Lwowie, na University of Alberta w Edmonton i na University of Washington w Seattle; opiekunka cyklicznego projektu naukowego *Polacy w oczach – stereotypy znane i nieznane*, edycje: na Uniwersytecie w Halle w Niemczech oraz na Uniwersytecie im. Ablaj Khana w Almaty w Kazachstanie; twórczyni i opiekunka studenckiego festiwalu filmowego *Made in Poland*, podczas którego studenci różnych kierunków Uniwersytetu Śląskiego przybliżają cudzoziemcom studiującym na UŚ polskie kino współczesne i klasyczne, autorka książki i platformy *Polska półka filmowa. 100 filmów, które każdy cudzoziemiec zobaczyć powinien*; twórczyni i przez kilka lat kierowniczką Centrum Języka i Kultury Chińskiej, redaktorka serii wydawniczej UŚ „Świat po polsku”.

**Harmonogram szkolenia w terminach:
25 listopada 2022 r. – 2 grupa**

<i>Godziny zajęć</i>	<i>Zakres tematyczny</i>
9.00 – 9.15	Test sprawdzający (pre test)
9.15 – 10.45	Prof. dr hab. J. Tambor: Językowy obraz świata, stereotypy i prototypy, kultury wysokiego i niskiego kontekstu, komunikacja i porozumienie.
10.45 – 11.00	<i>Przerwa</i>
11.00 – 13.15	Dr A. Tambor: Różnice kulturowe w tekstach kultury (m.in. film); studia przypadku, konstruowanie programów nauczania i dobór technik uczenia.
13.15 – 13.30	<i>Przerwa</i>
13.30-15.45	Dr Chang Il You: Korea Południowa jako przykład kultury wysokiego kontekstu; wewnętrzne zróżnicowanie kultur Dalekiego Wschodu; studenci z Dalekiego Wschodu w “zachodnim” systemie edukacji; grzeczność i etykieta jako bariery w integracji.
15.45 – 16.00	Test sprawdzający (post test) Ankieta ewaluacyjna szkolenia (link)